

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA WE WROCŁAWIU

LWR.410.12.3.2024

ks. dr Radosław Kisiel
Dyrektor
Caritas Diecezji Świdnickiej

Caritas Diecezji Świdnickiej
ul. Westerplatte 4-6
58-100 Świdnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/034 – Program aktywizacyjny dla cudzoziemców "Razem Możemy Więcej"

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Caritas Diecezji Świdnickiej ¹ , ul. Westerplatte 4-6, 58-100 Świdnica.
Kierownik jednostki kontrolowanej	ks. dr Radosław Kisiel, Dyrektor CARITAS, od 8 maja 2005 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawidłowość wykonania zleconych działań oraz osiągnięte rezultaty. 2. Przestrzeganie zasad wykorzystania środków przekazanych na podstawie umów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2023 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Maria Ossowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/79/2024 z 22 maja 2024 r.

(akta kontroli: str. 1-2)

¹ Dalej: CARITAS lub Realizator.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez CARITAS dotowanego w ramach Programu aktywizacyjnego dla cudzoziemców „Razem Możemy Więcej”⁴ zadania i uzyskanie zakładanych rezultatów, przy przestrzeganiu zasad wykorzystania środków na jego realizację.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie od 12 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. CARITAS co do zasady wykonał dotowane zadanie o nazwie „Podajmy sobie ręce – pomoc uchodźcom z Ukrainy” i uzyskał zakładane rezultaty. Częściowe niewykonanie trzech z dziesięciu zaplanowanych działań miało charakter incydentalny i było niezależne od Realizatora. Dotowane zadanie wykonano terminowo, a jego zakres rzeczowy był zgodny z danymi zawartymi w ofercie, umowie i stosownych raportach.

CARITAS przestrzegał zasad wykorzystania środków przeznaczonych na realizację zadania i terminowo je rozliczył. Koszty podane w raportach z wykonania zadania wynikały z prawidłowo prowadzonej ewidencji księgowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość wykonania zleconych działań oraz osiągnięte rezultaty

1.1. Wykonanie zleconych zadań

Opis stanu faktycznego

1.1.1-1.1.2. W ofercie CARITAS, adresowanej do Ministra Rodziny i Polityki Społecznej⁶, zawarto realizację projektu określając jego rodzaj jako: „działalność na rzecz aktywizacji zawodowej i integracji społecznej cudzoziemców legalnie przebywających w Polsce. Priorytet II: Integracja i aktywność społeczna”, tytuł „Podajmy sobie ręce – pomoc uchodźcom z Ukrainy” i termin realizacji od 12 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. oraz koszty w kwocie ogółem 425,7 tys. zł, zawierającej koszty realizacji zadania w wysokości 389,7 tys. zł⁷ i koszty administracyjne w kwocie 36,0 tys. zł⁸.

Oferta złożona została terminowo, tj. 21 marca 2022 r. i zawierała wszystkie elementy i załączniki⁹ wymagane Regulaminem Konkursu Ofert „Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023”¹⁰

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Program.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dalej: MRiPS.

⁷ Obejmujące koszty wynagrodzenia prawnika, psychologa, nauczyciela języka polskiego i asystentów w łącznej kwocie 194,9 tys. zł, działania kulturalno-rozrywkowe w łącznej kwocie 76,8 tys. zł, koszty transportu w kwocie 48,0 tys. zł oraz koszty zakupu odzieży, posiłków i środków czystości w kwocie 70,0 tys. zł.

⁸ Obejmujące wynagrodzenie koordynatora projektu w kwocie 24,0 tys. zł i koszty administracyjno-kadrowe w kwocie 12,0 tys. zł.

⁹ Następujące oświadczenia: [1] o zapoznaniu z treścią Programu, [2] o zapoznaniu z treścią ogłoszenia o konkursie ofert, [3] o publikacji na stronie internetowej MRiPS nazwy instytucji, przedmiotu finansowania oraz jego kwoty i braku współfinansowania z innych źródeł, [4] że CARITAS nie jest podmiotem uprawnionym do odliczania podatku VAT, [5] że nie stwierdzono niezgodnego z przeznaczeniem wykorzystania środków publicznych przez CARITAS, [6] że podmiot składający ofertę nie był karany zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, ani nie karany za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe, [7] że CARITAS jest uprawniony do złożenia oferty w konkursie ofert oraz załączniki: „Plan, harmonogram i kosztorys” i zaświadczenie z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, że CARITAS posiada osobowość prawną.

¹⁰ Dalej: Konkurs RMW.

i Programem. W trakcie realizacji projektu wprowadzano zmiany harmonogramu, stanowiącego załącznik do oferty, które dotyczyły: [1] zmiana z 23 grudnia 2022 r. – uzupełnienia zakupów żywności, środków czystości i paczek świątecznych (pozycja nr 10), [2] zmiana z 28 lutego 2023 r. – rozszerzenia działań o wyjazd do Ogrodu Zoologicznego we Wrocławiu (pozycja nr 9), [3] zmiana z 28 listopada 2023 r. – rozszerzenia działań o wyjazd do Srebrnej Góry – zabawa terenowa – integracyjna (pozycja nr 8) oraz uzupełnienia zakupów w postaci paczek świątecznych i mikołajkowych dla dzieci i dorosłych z Ukrainy (pozycja nr 10). Zmiany nie wpłynęły na ogólną wartość projektu i zostały dokonane w trybie wynikającym z Regulaminu Konkursu RMW. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zostało o nich poinformowane.

Umowa z dnia 12 lipca 2022 r., nr DRP-X/73/AO/2022, w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków rezerwy Funduszu Pracy na realizację projektu wybranego w konkursie ofert „Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023”¹¹, zawarta pomiędzy MRiPS a CARITAS określała koszty realizacji projektu wynikające z uaktualnionego kosztorysu w kwocie ogółem 373,3 tys. zł¹², zawierające koszty realizacji poszczególnych działań w wysokości 336,2 tys. zł¹³ i koszty administracyjne w kwocie 37,1 tys. zł¹⁴. Zmian w kosztorysie dokonywano w sposób wynikający z Regulaminu Konkursu RMW. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej było o nich informowane. Realizator otrzymał kwotę dofinansowania wynikającą ze zaktualizowanego kosztorysu.

(akta kontroli: str. 6-65)

1.1.3. Rozpoznanie potrzeb nie przeprowadzono w sposób sformalizowany. Jak wyjaśnił Dyrektor CARITAS, odbyło się to poprzez zebranie ustnych informacji. Określony w ofercie i umowie o realizację projektu zakres rzeczowy zadania obejmował nauczanie języka polskiego, pomoc asystentów integracyjnych, pomoc psychologiczną i pomoc prawną. Wskaźniki pomiaru osiągniętych rezultatów zostały określone w sposób adekwatny do zakładanego celu.

CARITAS posiadał doświadczenie w realizacji zadań objętych ww. umową. Prowadził kolonie letnie dla dzieci i młodzieży z Litwy, Białorusi i Ukrainy. W latach 2014-2015 realizował projekt „Bezpieczne dzieciństwo. Nie dla przemocy” w ramach pozyskanej dotacji z Fundacji Dzieci Niczyje. Ponadto w ramach swojej bieżącej działalności prowadzi szkołę podstawową, warsztaty terapii zajęciowej, placówkę wsparcia dziennego z programem socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży, siedem jadłodajni.

(akta kontroli: str. 6-12)

1.1.4. Przedmiot i zakres oferty, a następnie umowy i realizowanego projektu były zgodne z działalnością statutową¹⁵ Realizatora. Obejmował on nauczanie języka

¹¹ Dalej: Umowa.

¹² Tj. o kwotę 52,4 tys. zł mniej niż określono w ofercie.

¹³ Obejmujące wynagrodzenia prawnika, psychologa, nauczyciela języka polskiego i asystentów w łącznej kwocie 151,4 tys. zł, tj. o 43,5 tys. zł mniej niż określono w ofercie, działania kulturalno-rozrywkowe w łącznej kwocie 78,5 tys. zł, tj. o 1,8 tys. zł więcej niż określono w ofercie, koszty transportu w kwocie 45,1 tys. zł, tj. o 2,9 tys. zł mniej niż określonej w ofercie oraz koszty zakupu odzieży, posiłków i środków czystości w kwocie 61,2 tys. zł, tj. o 8,8 tys. zł mniej niż określono w ofercie.

¹⁴ Obejmujące wynagrodzenie koordynatora projektu w kwocie 25,2 tys. zł, tj. o 1,2 tys. zł więcej niż określono w ofercie i koszty administracyjno-kadrowe w kwocie 11,9 tys. zł, tj. o 120,00 zł mniejszej niż określonej w ofercie.

¹⁵ W Statucie CARITAS, obowiązującym od 1 lutego 2014 r. zapisano, że CARITAS może m.in. podejmować działania polegające na organizowaniu szeroko rozumianej działalności charytatywnej i charytatywno-opiekuńczej, promocji zatrudnienia i integracji społeczno-zawodowej, systematyzowaniu jej form i podejmowaniu działań na rzecz potrzebujących, w szczególności: migrantów i uchodźców, ofiar zbrojnych konfliktów.

polskiego, pomoc asystentów integracyjnych, pomoc psychologiczną, pomoc prawną, wyjazdy rekreacyjne, działalność kulturalną, transport i wsparcie bytowe.

(akta kontroli: str. 6-12, 67-74)

1.1.5. W ofercie wskazano, że przewidywana liczba uczestników to około 100 osób. Do projektu przystąpiło 167 osób – uchodźców z Ukrainy. W wieku powyżej 18 lat było 79 osób, w tym 12 mężczyzn (dziewięciu w wieku 19-60 lat i trzech w wieku powyżej 60 lat¹⁶) i 67 kobiet (58 w wieku 19-60 lat i dziewięć w wieku powyżej 60 lat¹⁷). W wieku od 2 do 17 lat było 88 dzieci i młodzieży (47 dziewcząt i 41 chłopców¹⁸). Prowadzona przez CARITAS dokumentacja w postaci list obecności na zajęciach z języka polskiego, dzienników porad udzielanych przez psychologa, list osób udających się do prawnika w celu uzyskania porady, rejestrów udzielanych przypadków wsparcia i pomocy, pozwoliła jednoznacznie potwierdzić liczbę uczestników projektu.

Określonym w ofercie kryterium rekrutacji było posiadanie statusu uchodźcy z Ukrainy i przebywanie w ośrodkach dla uchodźców. Osoba wyrażająca chęć uczestnictwa w projekcie była zobowiązana do wypełnienia karty zgłoszenia – w przypadku małoletnich dokonywali tego opiekunowie prawni. Na podstawie próby obejmującej 17 uczestników projektu (10% osób, które do niego przystąpiły) potwierdzono przestrzeganie przez CARITAS przyjętych zasad naboru. Przed realizacją projektu CARITAS nie prowadził akcji promocyjnych.

Z prowadzonej przez CARITAS ewidencji beneficjentów wynikało, że uczestnictwo w projekcie przerwały 63 osoby, tj. 38%, pierwsza 18 sierpnia 2022 r.¹⁹, a ostatnia 4 grudnia 2023 r.²⁰, na dzień zakończenia projektu (31 grudnia 2023 r.) było 104 uczestników. Powodem rotacji cudzoziemców w trakcie realizacji projektu był powrót do Ukrainy (43 osoby), a w przypadku pozostałych osób – wyjazdy do innych miejscowości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego kraju (w tym cztery osoby na Łotwę). Nie miało to wpływu na realizację projektu i nie prowadzono naborów uzupełniających.

CARITAS posiadał wystarczające własne zasoby kadrowe do realizacji projektu, tj.: koordynatora projektu, pomocnika koordynatora projektu, dwóch psychologów, w tym jednego z Ukrainy, dwóch nauczycieli języka polskiego i pięciu asystentów integracyjnych. Koordynator projektu posiadała wykształcenie socjoterapeuty i doświadczenie jako wychowawca kolonijny dzieci z Europy Wschodniej oraz koordynatora projektu „Dzieci Niczyje. Stop Przemocy”. Pomocnik koordynatora projektu i jeden psycholog byli narodowości ukraińskiej. Z dwóch nauczycielek języka polskiego jedna posiadała wykształcenie jako filolog angielski, druga jako biolog, żadna nie miała udokumentowanej znajomości języka ukraińskiego. Jeden z pięciu asystentów integracyjnych był prawnikiem pochodzącym z Ukrainy, pozostali nie mieli udokumentowanej znajomości języka ukraińskiego, posiadali doświadczenie w: [1] realizowaniu programu pomocy żywnościowej dla najuboższych i pomocy osobom poszkodowanym w klęskach żywiołowych, [2] koordynowaniu projektów świadczenia pomocy dla ubogich i bezdomnych, [3] pełnieniu funkcji kierownika ośrodka rekolekcyjno-wypoczynkowego i nadzorującego kolonie dla dzieci i młodzieży z Europy Wschodniej, [4] koordynowaniu programów kolonijnych dla dzieci i młodzieży z Europy Wschodniej oraz akcji pomocowych dla osób poszkodowanych w klęskach żywiołowych i katastrofach budowlanych. Stawki godzinowe tych osób zostały określone w wysokości 200,00 zł za porady prawne, 204,00 zł za nauczanie języka polskiego i 344,00 zł za porady

¹⁶ Najstarszy uczestnik miał w 2022 r. 74 lata.

¹⁷ Najstarsza uczestniczka w 2022 r. miała 69 lat.

¹⁸ Trzech z nich w wieku dwóch lat.

¹⁹ Tj. 37 dni po rozpoczęciu projektu.

²⁰ Tj. 27 dni przed zakończeniem projektu.

psychologiczne. Wynagrodzenie asystenta integracyjnego określono w kwocie 1,1 tys. zł miesięcznie. Przyznane stawki określono w wyniku porównania cen rynkowych takich usług.

Dyrektor CARITAS wyjaśnił, że pomimo braku udokumentowania znajomości języka ukraińskiego, komunikacja psychologów, nauczycieli, prawników i asystentów z uczestnikami projektu była prawidłowa, ponieważ przebiegała w języku rosyjskim, gdyż obydwie strony posługiwały się swobodnie tym językiem.

(akta kontroli: str. 75-120, 343)

1.1.6. W sposób wiarygodny udokumentowano realizację poszczególnych działań. Odbłyło się to poprzez prowadzenie dzienników zajęć i sporządzanie list obecności osób z nich korzystających.

(akta kontroli: str. 6-12, 121-185)

1.1.7. Koszty realizacji projektu wyniosły ogółem 344,3 tys. zł (zaplanowano 373,3 tys. zł), w tym 307,2 tys. zł (zaplanowano 336,2 tys. zł) to były koszty realizacji poszczególnych działań, a 37,1 tys. zł (100% planu) to koszty administracyjne.

W 2022 r. na realizację projektu poniesiono koszty w kwocie 118,4 tys. zł (zaplanowano 147,0 tys. zł), w tym na koszty realizacji poszczególnych działań 106,0 tys. zł (zaplanowano 134,6 tys. zł), a na koszty administracyjne 12,4 tys. zł (zgodnie z planem). Na poszczególne działania poniesiono koszty w kwotach: [1] zapewnienie pomocy prawnej – 2,0 tys. zł, [2] zapewnienie pomocy psychologicznej – 15,5 tys. zł, [3] zapewnienie nauki języka polskiego – 9,1 tys. zł, [4] zapewnienie pomocy asystentów – 26,4 tys. zł, [5] wyjazd rekreacyjny do Aquaparku w Wałbrzychu, zwiedzanie Zamku Książ i Palmiarni, zwiedzanie Świdnicy, w tym Muzeum Kupalectwa, Kościoła Pokoju i Katedry – 12,4 tys. zł, [6] wyjazd rekreacyjny do Aquaparku w Wałbrzychu, zajęcia kulturalne wyjście do kina i teatru – 12,5 tys. zł, [7] zwiedzanie Wrocławia, zabytków i ogrodów – 0,0 zł (zostało przeniesione na rok 2023), [8] wyjazd rekreacyjny do Aquaparku w Wałbrzychu (sześć wyjazdów), zajęcia kulturalne (trzy wyjścia do kina) warsztaty w Zagrodzie Kraszewickiej, wyjazd na forte w Srebrnej Górze – 0,0 zł (zostały przeniesione na rok 2023), [9] koszty transportu dzieci i osób dorosłych – 11,2 tys. zł, [10] wsparcie bytowe dla uchodźców – 16,9 tys. zł.

W 2023 r. poniesiono koszty w kwocie 225,9 tys. zł (zaplanowano 226,3 tys. zł), w tym koszty poszczególnych działań wyniosły 201,2 tys. zł (zaplanowano 201,6 tys. zł) i koszty administracyjne 24,7 tys. zł (zgodnie z planem). Na poszczególne działania poniesiono koszty w kwotach: [1] zapewnienie pomocy prawnej – 4,0 tys. zł, [2] zapewnienie pomocy psychologicznej – 25,8 tys. zł, [3] zapewnienie nauki języka polskiego – 15,3 tys. zł, [4] zapewnienie pomocy asystentów – 52,8 tys. zł, [5] wyjazd rekreacyjny do Aquaparku w Wałbrzychu, zwiedzanie Zamku Książ i Palmiarni, zwiedzanie Świdnicy w tym Muzeum Kupalectwa, Kościoła Pokoju i Katedry – 0,0 zł (zrealizowane w 2022 r.), [6] wyjazd rekreacyjny do Aquaparku w Wałbrzychu, wyjście do kina i teatru – 0,0 zł (zrealizowane w 2022 r.), [7] zwiedzanie Wrocławia, zabytków i ogrodów – 5,8 tys. zł, [8] wyjazd rekreacyjny do Aquaparku w Wałbrzychu (sześć wyjazdów), zajęcia kulturalne (trzy wyjścia do kina) warsztaty w Zagrodzie Kraszewickiej, wyjazd na forte w Srebrnej Górze – 27,5 tys. zł, [9] koszty transportu dzieci i osób dorosłych – 29, 2 tys. zł, [10] wsparcie bytowe dla uchodźców – 40,8 tys. zł.

Zrealizowano wszystkie z 10 działań określonych w ofercie. Jednakże trzy tylko częściowo, tj.: w 2022 r. nie zapewniono wsparcia bytowego w pełnej kwocie z powodu zmniejszonego zapotrzebowania oraz zrezygnowano z wyjazdu do teatru z powodu odwołania spektaklu (była to część zaplanowanej oferty rozrywkowo-

kulturalnej), a w 2023 r., w jednym miesiącu (styczniu) spośród 11 planowanych miesięcy nie zrealizowano porad prawnych z powodu braku chętnych. W konsekwencji częściowego niewykonania ww. działań dotacja została zwrócona w niewykorzystanej kwocie 29,0 tys. zł.

(akta kontroli: str. 6-12, 75-93)

1.2. Osiągnięte efekty i metody ich pomiaru

Opis stanu
faktycznego

1.2.1. W ofercie wskazano następujący planowany poziom osiągnięcia poszczególnych rezultatów (i sposób ich monitorowania / źródło informacji o osiągnięciu wskaźnika):

- porady prawne – 50 (lista osób, które będą korzystały z udzielonego wsparcia),
- pomoc psychologiczna – 80 (wykaz osób, które korzystały ze wsparcia),
- nauka języka polskiego – 70 (lista obecności),
- pomoc asystenta – 100 (lista osób, wywiad z osobą korzystającą z pomocy),
- formy wyjazdowe do Aquaparku, Zamku Książ, Palmiarni, Świdnicy – 55 (imienna lista osób),
- formy wyjazdowe do Aquaparku, kina lub teatru – 45 (imienna lista dzieci i opiekunów z Ukrainy),
- formy wyjazdowe do Wrocławia – 55 (imienna lista osób),
- formy wyjazdowe do Aquaparku, wyjście do kina lub teatru, zajęcia w Zagrodzie Kraszowickiej – 45 (imienna lista dzieci i opiekunów z Ukrainy),
- organizacja transportu dla osób i dzieci dojeżdżających m.in. na zajęcia, szkolenia, kursy lub do pracy – 70 (lista imienna dzieci i osób dorosłych z Ukrainy z nazwą miejsca docelowego),
- koszty zakupu odzieży, posiłków, środków czystości i higieny – 100 (lista osób korzystających ze wsparcia).

Z raportów z wykonania zadania (częściowego i końcowego) wynikało, że CARITAS osiągnął zakładany poziom rezultatów. Uzyskał efekty przewidziane w ofercie i umowie o realizowanie projektu.

W raporcie częściowym z wykonania zadania za okres od 12 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. skierowanym do MRiPS w dniu 30 stycznia 2023 r. wskazano, że w 2022 r. w projekcie uczestniczyło 110 osób – uchodźców z Ukrainy. Zrealizowane rezultaty projektu przyczyniły się do osiągnięcia celu projektu, jakim była integracja społeczna uchodźców z Ukrainy. Dzięki działaniom realizowanym w ramach projektu osoby objęte projektem nawiązały nowe kontakty z otoczeniem społecznym, przełamano bariery w komunikacji i aktywności społecznej. Efektem trwałym oddziaływania projektu była integracja cudzoziemców w społeczeństwie – uczestnicy lepiej orientowali się w systemie instytucjonalno-prawnym państwa polskiego i otaczającej rzeczywistości społeczno-kulturowej. Sprzyjało to rozwojowi indywidualnemu i poczuciu bezpieczeństwa.

W 2023 r. w projekcie wzięło udział 134 uchodźców z Ukrainy²¹. Z raportu końcowego z wykonania zadania wynikało, że cel projektu – włączenie społeczne obywateli Ukrainy, będących uciekinierami wojennymi oraz podniesienie ich możliwości włączenia się w rynek pracy – został osiągnięty. Przeprowadzone działania zapewniły uchodźcom pomoc w przystosowaniu się do życia w Polsce oraz pomogły w zintegrowaniu się ze społeczeństwem polskim. Nabyta wiedza i umiejętności oraz podniesione kompetencje językowe dają im większe możliwości na odnalezienie się na rynku pracy. Dzięki udziałowi w projekcie uczestnicy byli lepiej zorientowani w systemie instytucjonalno-prawnym państwa polskiego i otaczającej rzeczywistości

²¹ Stwierdzono na podstawie kart uczestników.

społeczno-kulturowej. Efektem w wymiarze zatrudnienia i społecznym była integracja cudzoziemców na rynku pracy, poprzez aktywizację zawodową i dopasowanie kwalifikacji do popytu na lokalnym rynku pracy, a także integracja z lokalnym społeczeństwem.

(akta kontroli: str. 186-197)

1.2.2. Nie stwierdzono kosztów działań w kosztach ogółem, dla których nie dało się ocenić rezultatu.

Według wyjaśnień Dyrektora CARITAS w projekcie nie zastosowano mierników pozwalających ocenić efekty wsparcia beneficjentów, ponieważ nie były one wymagane ani w Programie, ani w umowie zawartej z MRiPS.

(akta kontroli: str. 186-197)

1.2.3. CARITAS nie przeprowadził oceny odnośnie do spełnienia przez projekt oczekiwań jego uczestników. Poddani badaniu ankietowemu, w trakcie kontroli NIK, beneficjenci projektu w liczbie 20, stanowiącej 20% dorosłych uczestników, tj. po pięciu: korzystających z pomocy psychologicznej, ze wsparcia asystentów, z porad prawnych oraz uczestniczących w zajęciach z języka polskiego, odpowiedzieli, że ich oczekiwania co do udziału w projekcie zostały całkowicie spełnione, zarówno udzielanie pomocy psychologicznej i porad prawnych, wsparcie asystentów, jak też prowadzenie zajęć z języka polskiego zostało powierzone osobom o wystarczających kwalifikacjach. Z odpowiedzi ankietowanych wynikało ponadto, że pomoc psychologiczna przyniosła im umiejętność radzenia sobie ze stanami lękowymi, dzięki wsparciu asystentów i poradom prawnym znaleźli pracę i nabyli umiejętność załatwiania spraw urzędowych, a uczestnictwo w zajęciach z języka polskiego zwiększyło umiejętność posługiwania się tym językiem w bieżących sprawach życia codziennego.

(akta kontroli: str. 198-217)

1.2.4. Z informacji otrzymanej z Komendy Głównej Straży Granicznej odnośnie do 35 spośród 167 beneficjentów, którzy rozpoczęli uczestnictwo w projekcie²² wynikało, że w trakcie realizacji projektu siedem osób wyjechało z Polski, pięć – po zakończeniu projektu, a 13 osób wyjeżdżało na krótko i wracało. Odnośnie do 10 osób nie odnotowano przekroczeń granicy polsko-ukraińskiej i ukraińsko-polskiej w trakcie realizacji projektu ani po jego zakończeniu.

(akta kontroli: str. 218-245)

1.2.5. W okresie objętym kontrolą do CARITAS nie wpłynęły skargi na poziom, zakres i sposób wykonania projektu.

(akta kontroli: str. 75-93)

1.3. Badanie losów uczestników Programu oraz monitoring losu uczestników

Opis stanu
faktycznego

1.3.1. Badanie losów uczestników projektu NIK przeprowadziła na próbie obejmującej 17 osób²³, które rozpoczęły uczestnictwo w projekcie, zwracając się o udzielenie w tej sprawie informacji do podmiotów zewnętrznych. Na podstawie danych przekazanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy oraz Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu, żadna z tych osób nie była zarejestrowana jako osoba bezrobotna przed ogłoszeniem Konkursu RMW (według stanu na 1 marca 2022 r.), ani też po upływie jednego roku po zakończeniu udziału w projekcie (tj. według stanu na 30

²² Stanowiące 20% osób, które rozpoczęły swój udział w projekcie.

²³ Stanowiące 10% osób, które rozpoczęły uczestnictwo w projekcie.

kwietnia 2024 r.). Z informacji udzielonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gorzowie Wielkopolskim Centrum Udostępniania Danych wynikało, że żadna z tych osób nie posiadała zatrudnienia przed rozpoczęciem Konkursu RMW według stanu na 1 marca 2022 r. Siedem z tychże 17 osób posiadało zatrudnienie po upływie jednego roku od uczestnictwa w projekcie, tj. według stanu na 30 kwietnia 2024 r.²⁴

Z informacji udzielonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy wynikało, że spośród 17 osób – uczestników projektu, trzy korzystały z pomocy społecznej w formie jednorazowego świadczenia w wysokości 300,00 zł przed rozpoczęciem Konkursu RMW według stanu na 1 marca 2022 r. i żadna nie korzystała z pomocy społecznej po upływie jednego roku od uczestnictwa w projekcie (tj. według stanu na 30 kwietnia 2024 r.).

(akta kontroli: str. 246-295)

1.3.2. Według wiedzy posiadanej przez CARITAS, spośród uczestników projektu stałe zatrudnienie podjęło 36 osób, prace dorywcze 13 osób, dwie osoby zarejestrowały się w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy, z pomocy społecznej skorzystało siedem osób. Ponadto 16 rodzin usamodzielniało się, dzieci i młodzież w liczbie 72 podjęły naukę w polskich szkołach. Dane te CARITAS uzyskała od kierowników ośrodków CARITAS dla uchodźców w Świdnicy, Wałbrzychu i Zagórzu Śląskim, w których zakwaterowani byli m.in. uczestnicy projektu.

(akta kontroli: str. 75-93)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie zleconych działań oraz osiągnięte rezultaty w ramach projektu.

Zadanie „Podajmy sobie ręce – pomoc uchodźcom z Ukrainy” wykonano terminowo, a jego zakres rzeczowy był co do zasady zgodny z danymi zawartymi w ofercie, umowie i raportach. Do realizacji projektu CARITAS posiadał zasoby kadrowe własne o wystarczających kwalifikacjach. Zostały osiągnięte wskaźniki poziomu rezultatu określone w ofercie. Oczekiwania poddanych badaniu ankietowemu 20% uczestników, co do udziału w projekcie zostały spełnione całkowicie. CARITAS знаła dalsze losy osób, którym udzielono pomocy i potrafił określić, ile z tych osób podjęło zatrudnienie.

OBSZAR

2. Przestrzeganie zasad wykorzystania środków przekazanych na podstawie umów

Opis stanu
faktycznego

2.1. Prowadzenie ewidencji księgowej, finansowanie oraz rozliczanie kosztów

2.1.1. Koszty podane w rozliczeniach projektu wynikały z prawidłowo prowadzonej ewidencji księgowej.

a. Umowa z MRIPS zawierała postanowienia zobowiązujące do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania oraz prowadzenia wyodrębnionego rachunku bankowego i dokonywania płatności z tego rachunku. W księgach pomocniczych wyodrębniono analityczne konto księgowe

²⁴ Jedna osoba nieprzerwanie od 25 kwietnia 2022 r.; druga osoba od 5 kwietnia 2022 r. do 4 października 2023 r., od 5 października 2023 r.; trzecia osoba od 1 grudnia 2023 r. do 31 marca 2024 r., od 1 kwietnia 2024 r.; czwarta osoba od 1 czerwca 2022 r. do 12 czerwca 2022 r., od 1 grudnia 2022 r. do 31 maja 2023 r., od 2 kwietnia 2024 r.; piąta osoba od 4 maja 2022 r., szósta osoba od 1 maja 2022 r., siódma osoba 11 lipca 2022 r. do 22 września 2022 r., od 2 października 2023 r.

500-7, na którym były ewidencjonowane koszty podawane w raportach z wykonania zadania. CARITAS wyodrębnił oddzielny rachunek bankowy do obsługi objętego dotacją zadania.

b. Spełnione zostały wymagania ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁵ dotyczące sposobu prowadzenia ewidencji księgowej. Kwoty podane w rozliczeniach projektu były zgodne z zapisami właściwych kont analitycznych za objęty rozliczeniem okres.

c. Na podstawie próby obejmującej 30 dokumentów księgowych w łącznej kwocie 71,7 tys. zł²⁶, tj. 20,8% poniesionych wydatków w ramach projektu ogółem w kwocie 344,3 tys. zł (w tym 15 dowodów na najwyższe kwoty w wysokości 50,2 tys. zł, ośmiu dotyczących usług realizowanych na podstawie umów z osobami fizycznymi w wysokości 10,3 tys. zł oraz siedmiu dowodów dotyczących kosztów poniesionych bezpośrednio przed upływem terminu ich kwalifikowalności w wysokości 11,2 tys. zł), stwierdzono, że dokumentując zdarzenia dotyczące realizacji projektu spełniono warunki określone w art. 21 oraz art. 22 ustawy o rachunkowości. Poddane badaniu dokumenty księgowe wskazywały na sprawdzenie i zakwalifikowanie dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez oznaczenie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja) i podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania. Koszty ponoszono z rachunku wskazanego w Umowie.

(akta kontroli: str. 296-326)

2.1.2. W ramach realizacji projektu prawidłowo rozliczano koszty dotowanego zadania²⁷, w szczególności:

a. wyłącznie koszty, które się do tego kwalifikowały,

b. w okresie ich kwalifikowalności,

c. nie odzyskano podatku VAT, gdyż CARITAS nie jest płatnikiem tego podatku.

(akta kontroli: str. 296-326, 357)

2.1.3. Prawidłowo rozliczano środki finansowe²⁸, i tak:

a. objęte kontrolą zadanie nie było dotowane ze środków nie wykazanych w Umowie i zestawieniu kosztów,

b. w Umowie brak było wymogu dotyczącego wkładu własnego,

c. badanie pięciu wydatków, na największe kwoty, dla których można było ustalić cenę rynkową obowiązującą w okresie realizacji działań wykazało, że poniesione wydatki nie odbiegały od cen rynkowych. Dotyczyło to: wynajmu busa, korzystania z Aquaparku w Wałbrzychu, wynagrodzeń psychologa, wynagrodzeń nauczyciela języka polskiego i opłat za paliwo,

d. w rozliczeniu nie uwzględniono opłat, gdyż nie pobierano ich trakcie realizacji projektu.

Zwrotów niewykorzystanej dotacji dokonano 23 stycznia 2023 r. w kwocie 28,5 tys. zł oraz 26 stycznia 2024 r. w kwocie 0,4 tys. zł.

(akta kontroli: str. 327-342)

2.1.4. Raport częściowy i końcowy z wykonania zadania przekazano w wymaganym umową i Regulaminem Konkursu RMW terminie, tj. 30 stycznia 2023 r. i 29 stycznia 2024 r. Raporty zostały sporządzone na odpowiednich wzorach i zaakceptowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Projekt został rozliczony.

(akta kontroli: str. 186-197)

²⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.; dalej: ustawa o rachunkowości.

²⁶ Dobranych w sposób celowy.

²⁷ Na podstawie próby określonej w pkt 2.1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

²⁸ Na podstawie próby określonej w pkt 2.1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

2.2. Realizacja obowiązków informacyjnych

Opis stanu
faktycznego

Informację o projekcie w formie plakatu, o którym mowa w § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych²⁹ zamieszczono na stronie internetowej CARITAS. W ośrodkach dla uchodźców w Zagórzcu Śląskim, Pieszcach, Świdnicy i Wałbrzychu oraz w siedzibie CARITAS zamieszczono plakaty o projekcie w formie papierowej. Informacje te były widoczne do czasu rozliczenia projektu. CARITAS nie poniósł kosztów na realizację obowiązków informacyjnych.

(akta kontroli: str. 345-356)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przestrzeganie przez kontrolowaną jednostkę zasad wykorzystania środków przeznaczonych na realizację zadania.

Koszty podane w rozliczeniach projektu wynikały z prawidłowo prowadzonej ewidencji księgowej. Spełnione zostały wymagania ustawy o rachunkowości dotyczące sposobu prowadzenia ewidencji księgowej. Prawidłowo rozliczano koszty dotowanych działań i zaliczano do nich wyłącznie te, które się do tego kwalifikowały i w okresie ich kwalifikowalności. Wydatków dokonywano w kwotach nie odbiegających od cen rynkowych. Projekt został terminowo rozliczony, a niewykorzystane środki zostały bez opóźnień zwrócone. CARITAS wywiązał się z obowiązków informacyjnych.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Wrocław, 23 sierpnia 2024 r.

Kontroler
Maria Ossowska
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis

.....
podpis

²⁹ Dz. U. poz. 953, ze zm.

